

Narodna mesečna
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Velika Ljubljana

Datum 5. septembra 1935, ko so na Bledu kraljevi namestniki podpisali na predlog notranjega ministra dr. Antona Korošca ukaz o ustanovitvi velike Ljubljane, bo v bodoče eden najvažnejših datumov v zgodovini glavnega slovenskega mesta. Že danes moremo reči, da obstajajo sicer nekateri mali pomisleki proti snovanju velike Ljubljane, da pa večina argumentov, stvarnih in moralnih, govori za inkorporacijo okoliških občin v Ljubljano in da je za ustanovitev velike Ljubljane velika večina ljubljanskih prebivalcev in prebivalcev občin ter krajev, ki so sedaj Ljubljani inkorporirani.

Minister dr. Korošec je torej ustregel vsem, da je uresničil to staro željo prebivalstva. Saj je znano, da so že prejšnji režimi nameravali izvršiti to inkorporacijo, toda da so proti temu nastali pomisleki, ki so po večjem delu osebne in strankarske narave. Saj se je na primer na debelo mešetarilo za inkorporacijo Viča, Mosta itd., toda so pri tem nekateri ljudje, ki so se tedaj smatrali važne, katerih važnost pa je z nastopom Stojadinovičeve vlade takoj izgubila v brezposelnosti, stavlili celo zahteve po nekaterih osebnih protiuslugah, ako se izvede inkorporacija. Pomisliti moramo tudi, da takrat vseodločujoča JNS pravzaprav ni imela res nobenega strankarskega interesa, da bi se ljubljanskim prebivalcem pridružili še številni delavski in malobitniški volivci, pri katerih res ni mogla iskati dosti tal, saj je tla izgubljala in, kakor moremo s sigurnostjo trditi, tudi definitivno izgubila med starih ljubljanskih meščanstvom. Ko je izgubila moč JNS, so padle zadnje zapreke in dr. Korošec je mogel na splošno zadovoljstvo izvesti ukaz od 5. septembra.

Dejansko pa je velika Ljubljana obstojala že poprej. Občine Moste, Vič, Šiška, dalje Štepanja vas, niso bile nič drugega kakor velika predmestja Ljubljane, ki jih je tesno vezalo vse polno vezi na mesto. Kmetijski značaj so te naselbine že davno izgubile. Njihovo prebivalstvo je živelo prav tak način življenja, kakor mestno. Ako pogledamo na načrt zadržave Ljubljane in okolice, nam je takoj jasno, da je to eno samo precej gosto zadržano mesto, ki ga ne pretrga polje. Slika hrenemu ljubljancu in okolici je znano, da se hišni sistem iz Ljubljane nemoteno nadaljuje proti Mostam, enako na Tržaški cesti proti Viču in na Celovski cesti proti Zgornji Šiški. Prebivalstvo novo priključenih predmestij je po večini zaposleno v Ljubljani, obratno pa je tudi mnogo ljubljancev zaposlenih v predmestni industriji. Zadrženo je zato mestno prebivalstvo izpraševalo, kaj jih razlikuje od ljubljancev, ko vendar nikjer niso naravne meje z okoliškimi občinami izrazite in tudi nihče ne bi vedel, kje se Ljubljana neha in kod se prične sosedna občina, ako ne bi bilo mitne.

Mnogo je v teh predmetstvih nastanjenih tudi uradnih, državnih in javnih uslužbencev, ki so še bolj brižljivo občutili razliko med ocenjevanjem mesta in okolice. Zato so ti sedanjo inkorporacijo najbolj pozdravili.

Tudi v drugih zadevah je bila okolica tesno povezana z Ljubljano. V vseh teh okoliških občinah je napeljan ljubljanski vodovod, gori ljubljanska elektrika, plin, Ljubljano in predmestje so vezali v marsikaterem oziru sporazumi o sodelovanju in končno vemo tudi, da se ljubljanski policijski okoliš razteza tudi na te občine. Z inkorporacijo se ljubljanski policijski okoliš ne bo prav nič razširil, kvečjemu ako izvajamo Štepanjo vas, kjer opravljajo policijsko službo orožniki.

Naravni razvoj zadnjih desetletij je bil v Ljubljani tak, da se je naše mesto širilo izključno na sever, vzhod in zahod, torej v sosedne občine, prav malo pa na Barje, ki sicer spada že od nekdaj pod ljubljansko mestno občino, ki pa ni pripravo za širjenje mesta. Uradnik, obrtnik, delavec, ki si je hotel zgraditi svoj lasten dom je šel pač raje v Zgornjo Šiško, v Rožno dolino, mesto na Barje. Mesto samo v ožjem smislu je takorekoč že dolgo zadržano, redke parcele, ki so še na razpolago, pa so za malega človeka drage. Z inkorporacijo sosednih občin je zaključeno nenaravno stanje, da večina prebivalstva teh občin stanuje v eni, dela pa v drugi občini.

Smešno so pomisleki in bojazen, da bo Ljubljana z inkorporacijo teh občin dobila kmetijski značaj. Tudi če bi bilo to res, bi za Ljubljano ne bilo sramotno, saj imamo v Jugoslaviji celo vrsto mest in tudi večjih kot je Ljubljana, katerih teritorij je ogromen, zadržana ploskev pa sorazmerno majhna. Le pogledimo na banaska mesta, na številna slavonska mesta, pa tudi v Srbiji je tako. Za Ljubljano pa to ne bo veljalo niti po inkorporaciji, ker imajo tudi novo priključeni deli izključno mestni značaj, imajo že celo ponekod tlakovana cestišča, kanalizacijo in druge naprave, ki so za mesto potrebne. Mestni občini tudi ne bo preveč nujno ustanavljati kakšen agrarni referat, ker ga dosedaj ni imela niti za Barje, ki ima vse bolj izrazit kmetijski značaj. Tiste njivice v Zgornji Šiški in proti Ježici niti ne pridejo v poštev.

Kakor je možno na lahek način izvesti inkorporacijo velike Ljubljane v upravno-političnem oziru, tako nastanejo na drugi strani izredno težki finančno-gospodarski problemi. Veliko je vprašanje, ali bo dosedanja Ljubljana z inkorporacijo predmestij kaj pridobila, ali pa bodo pridobila predmestja. Finančni položaj Ljubljane je vse prej kot rožnat. Vendar pa ima dosedanja Ljubljana celo vrsto mestnih podjetij in še dokaj donosnega premoženja, medtem ko inkorporirana okolica dejansko nima premoženja in kolikor ga ima, je sterilno, to je, da ne donaja dohodkov. Ne moremo šteti med premoženje okolice šolskih poslopj, cestišč in raznih javnih naprav. Pač pa vemo, da so okoliške občine tudi močno zadolžene, vendar pa ti dolгови niso takšni, da jih ne bi moglo tamkajšnje prebivalstvo, tudi če ne bi bilo priključeno Ljubljani, kriti samo. Tako ima na primer okoliška občina Vič 3.576.000 Din dolga, po večini ljubljanski Mestni hranilnici. Hranilnici dravske banovine in podjetju Dukič. Obresti teh dolgov znašajo 7 do 9%, amortizacijska doba je povprečno na 20 let. Med priključenimi občinami je najbolj zadolžena Zgornja Šiška, to pa zaradi zgradbe novega šolskega poslopja, ki je veljalo 2 in pol milijona dinarjev. Skupno ima ta občina pri Mestni hranilnici, Bnovinski hranilnici in Kmetijski posojilnici ter Kreditnem zavodu 3.506.000 Din dolga, dasi je

Abesinsko-italijanska vojna

Boji v danakilskih puščavah

Hude težave vsled pomanjkanja vode, zaradi vročine in strašnih bolezni

Francoska poročila:

Dve italijanski ofenzivi

Pariz, 21. oktobra. AA. Po poročilih agencije Havas se je pričelo na vzhodni italijanski fronti novo prodiranje v danakilske puščave. Italijanska vojska napreduje v dveh kolonah. Prva kolona pa se je preveč oddaljila od druge, tako da je izgubila ves kontakt z zaledjem. Nastale so hude težave zaradi pomanjkanja vode in vročine, tako da so je morali oskrbovati z vodo s pomočjo letal.

Bolezni na očeh

Pod vzhodjem gorovja Musa Ali gradijo velike kolone delavcev novo cesto. Večina od njih pa je zbolela na oči. Zdravniki so ugotovili, da so jim vdrla v oči delci kaktusov, ki so jih morali posekati pri trasiranju nove ceste. V mnogih primerih se je pojavilo zastrupljenje krvi.

V več krajih so Abesinci prijeli italijanske vojne in jih bodo vse prepeljali v Addis Abebo. Eden izmed njih je hotel pobegniti in je skočil v reko. Tam ga je takoj napadlo več krokodilov, in ga raztrgalo.

Iz Eritreje beže v Sudan

Doznava se, da so nekatera plemena v italijanski Eritreji zbežala v egiptski Sudan z živino, ker nočejo, da bi jim jo Italijani rekvirirali.

Na južni fronti so Italijani po še nepotrjenih vesteh zavzeli pet večjih vodnjakov okrog Gerlogubija. Abesinska radijska postaja v Gerlogubiju pa deluje še nadalje. Večjih bojev na fronti ni bilo.

Kužne bolezni

Abesinci se vedno koncentrirajo svojo vojsko v deželi Tigri. V Addis Abebi vedno bolj prevladuje prepričanje, da Italijani spričo nevdržnega podnebja, kužnih bolezni, pomanjkanja vode in obupnega odpora abesinskih plemen, ne bodo več mnogo prodrli v ozemlje te dežele.

Orožje v Abesinijo

Preko Berbere (v angleški Somaliji) in Džibutija so bili te dni poslani v Abesinijo izredno veliki transporti orožja in streliva.

Boji ob reki Zubeli - Skilavo zavzeli Italijani

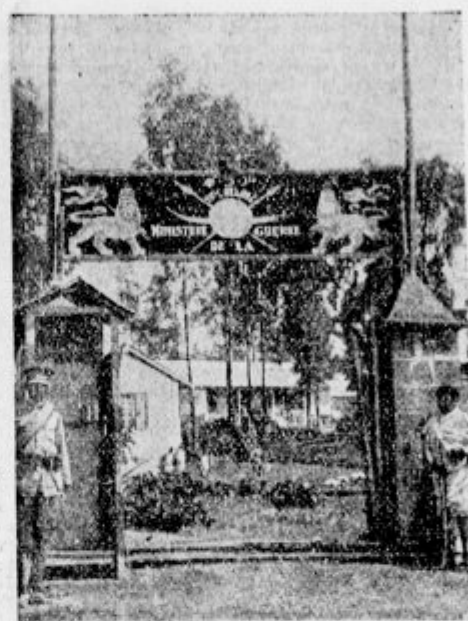
Asmara, 21. oktobra. AA. Havas poroča: Po že javljenih poročilih so Italijani na somalijskem bojišču zavzeli Skilavo. Italijani prodirajo v smeri Gorahaja, kjer pripravljajo Abesince, kakor kaže, močnejši odpor. Tod ima svoje čete ras Nasibu. Čete mu prihajajo iz Hararja. Močne okrepitve prihajajo tudi z jugozapada. Te čete pošilja ras Destu, poglavar plemena Boroanov. Italijanski letalci so bombardirali in zažgali Burdodi in Dager, ki sta važni strateški točki na reki Vebi Zubeli.

Abesinski zunanji minister Herui.

manjša od Viča in manjša od Most, ki imajo pri Hipotekarni banki pod zelo ugodnimi pogoji, dalje pri Mestni hranilnici pod navadnimi pogoji skupno 2.427.000 Din dolga. Ni še gotovo, kolikšen del dolga odpade na veliko Ljubljano od priključenih delov očin Dobrunj, Polja, Smartna in Ježice. Vendar bo to le malenkost.

Ljubljana pridobi s priključenimi deli okoli 20.000 prebivalcev, katerih davčna moč je šibkejša od ljubljanskih ter je manj davkoplačevalcev. Priključeni kraji so imeli v l. 1934 okoli 1.400.000 predpisane državnega davka. Sedanja mestna doklada znaša 75%. Torej bi mestna občina dobila na dokladi kakšnih 600.000 Din. Proračuni priključenih občin so bili: Vič 700.000 Din, Šiška 690.000 Din, Moste 1.800.000 Din. Malenkostne prebitke je imel Vič in to le v l. 1932. Za priključene dele drugih občin ni podatkov, ker so ti deli le malenkostni. Seveda se bo povzela dohodek mestne občine tudi pri trošarini, pri taksah in pri drugih

Abesinsko vojno ministrstvo

Angleška poročila:

Strašne bolezni razsajajo

London, 21. oktobra. AA. Reuter poroča iz Port-Saida: Italijanski delavci, ki se bolni vračajo domov, popisujejo »afriški pek« in pravijo, da je podnebje v Masavi tako strašno, da niti za veliko plačo, ki jo tam dajejo delavcem in obrtnikom, ne bi šli prostovoljno tja.

Ti glasovi so tako delovali na osem tisoč Italijanov živčih v Port-Saidu, da se jih je samo 25 javilo na poziv italijanskega konzulata, ki išče delavce za Masavo.

Reuterjev dopisnik pravi, da ni nikake tajnosti več, da čedalje bolj pada navdušenje Italijanov v Port-Saidu za transporte italijanskih čet, ki gredo skozi Sueški prekop v Somalijo.

Med tem prihaja v Abesinijo vedno več orožja in streliva. Poročevalec Reuterjeve agencije, ki se nahaja nekje ob Sueskem kanalu, pravi da je za Italijane nastala nova težava zaradi oskrbe z vodo. Med Italijani se je pojavila neka bolezen v obliki izpuščajev na spodnjem delu telesa, ki se nočejo zaceliti. V mnogih primerih se je pojavilo tudi vnetje pljuč ter ledvice ter malarija. Poročevalec pravi v svojem poročilu, da je 35.000 delavcev poslalo generalu de Bona petico, v katerem ga prosijo, naj jih uvrsti v vojsko, ker bi se raje borili, kakor gradili ceste. General de Bona ni mogel sprejeti njihove zahteve in je v svojem odgovoru poudaril, da je njihovo delo na cestah brezpogojno potrebno za njihovo zmagao.

Abesinska poročila:

Prihodnji teden spopad v Makali

Pariz, 21. okt. b. Po vesteh iz Adis Abebe se prihodnji spopad lahko pričakuje v najkrajšem času v področju Makale. Italijanske vojske napredujejo v tej smeri zelo resno. Ras Kassa je dobil okrepitve z jugozapada. Na južni fronti tudi večeraj ni prišlo do nobenih večjih operacij zaradi deževja, ki ovira Italijane v napredovanju, kar pa seveda ne moti Abesincev, ki spretno izkoriščajo odmor in dobivajo neprestano nove okrepitve. Abesinci bodo na vsak način skušali braniti mesto Gorahaj, kjer se križajo karavanska pota v ogadenski pokrajini in kjer so tudi najvažnejši izviri vode. Če bi se Italijanom posrečilo zasesti Gorahaj, bi jim bila s tem odprta pot tudi v Harar.

Muso Ali zavzeli Abesinci

Adis Abeba, 21. okt. b. Na severnem bojišču se opaža močna koncentracija abesinskih vojni sil. Priznava se na uradnem mestu, da se iz gibanja abesinske armade vidi popolnoma jasno, da se to gibanje vrši po v

naprej določenih načrtih in da bo oborožen odpor Abesincev sledil v ugodnem trenutku in seveda tudi na ugodnem položaju.

Po daljšem času so prispele vesti s tretjega bojišča ob gorovju Musa Ali. Ta položaj je po angleških vesteh zasedla abesinska vojska z naskokom ter ga očistila Italijanov. Iz Adis Abebe potrjujejo, da so danakilski vojaki obkolili močnejše oddelke italijanskih askarijev ob gorovju Musa Ali in jih prisilili z izstradanjem, da so se udali.

Abesinski tolariji

Addis Abeba, 21. oktobra. AA. Tečaj abesinskega tolarija, ki je bil v zadnjem času padel, se je zadnje dni zopet dvignil na 5.40 franka, in s tem dosegel abesinski tečaj. Glavni vzrok tega porasta je močno povpraševanje s strani izvoznikov kave in bakra. Sovražnosti ne vplivajo na trgovino s tem blagom. Prav tako so tujci, ki so prispeli v Abesinijo, zlasti pa novinarji, ki jih je nad 80, vplivali s svojimi tujimi valutami na abesinsko tržišče. Vlada kaznuje strogo vse tihotapce abesinskega tolarija. Ta posel je precej donosen, ker angleški funt velja v Addis Abebi 15 tolarijev. v Londonu pa samo 11.

Nemška poročila:

Boji na reki Šebeli v Ogadenu

Asmara, 21. oktobra. AA. Po informacijah poročevalca DNB so se na somalijski fronti kljub hudemu deževju spet pričele vojne operacije. Italijani so kljub hudemu odporu Abesincev preorali reko Uebi Šebeli in zavzeli neke postojanke na drugem bregu. Italijanski vojski je v veliki meri pomagalo letalstvo. Splošno zatrjujejo, da je bila to po zavzetju Gerlogubija najuspešnejša operacija na somalijski fronti.

Italijanska poročila:

Uradno poročilo št. 24:

General Graziani napada

Rim, 21. oktobra. AA. Agencija Stefani poroča: Ministrstvo za tisk in propagando je izdalo tale štiri in dvajseti komuniké:

General Graziani javlja, da je 18. oktobra 10 italijanskih letal bombardiralo abesinsko garnizijo v Dageriji ob reki Bisebeli. Nekatera letala so poskodovale sovražne krogle.

Neki oddelek je pod poveljstvom majorja Fave izvršil napad in kljub ogroženim obrambi Abesincev zavzel postojanke za abesinsko fronto pri Dageriji. Abesinci so morali svoje postojanke zapustiti in pustiti dva topa, dve strojnice, dva tovorna avtomobila in več sto pušk ter mnogo municije. Na abesinski strani je padlo 50 vojakov, na naši pa 14, 40 jih je pa ranjenih. Na tem odseku somalske fronte se bore na italijanski strani tudi oddelki sultana Ololdina, ki je prišel na našo stran. Prosil je, da bi se smel boriti skupaj z nami, da dokaže svojo lojalnost. Po zmagi je zdaj vsa pokrajina Savali v naših rokah.

Italijansko uradno poročilo o težavah napredovanja

Rim, 21. oktobra. b. Zaradi številnih poročil Italiji sovražnega tiska o izredno slabem napredovanju italijanskih čet in zaradi poročil, da so se v prvih bojnih vrstah nahajali le domačini, ki jih Italijani imenujejo Askari, medtem ko redne italijanske čete in fašistična milica čakajo v ozadju, dokler Askari ne končajo svojega posla z največjimi izgubami, se uradno poroča sledeče:

Ce se pregleda zemljišče, na katerem se vodijo borbe, se mora priznati, kako neugodno je to področje za napredovanje. Zaradi tega gre na tem terenu napredovanje in osvajanje zelo počasi. Na tem zemljišču so mogoče zasede na vsakem koraku. Vsled tega so italijanske čete prisiljene, da metodno napredujejo po starorimskem vzorcu, le z modernim orožjem. Na prvem mestu napreduje letalstvo, ki pregleduje zemljišče in čisti sovražnika, kjer je to potrebno, uničuje vojne objekte nasprotnika in ga išče. Nato pride gorsko topništvo, ki prihaja v teh krajih edino v poštev. Za gorskim topništvom pridejo v večjem številu strojne in šele na četrtem mestu prihaja v poštev pehota, ki ima nalogo, da zasede očisto zemljišče. Povdarja se, da je v Vzhodni Afriki mogoča le taka taktika, ker bi bile izgube vojaštva prevelike in v nobenem razmerju z zavojevanim ozemljem.

možnost cenejšega kupovanja s strani prebivalstva središča mesta itd. Naravna potreba je torej ustvarila veliko Ljubljano in naj nas ne motijo pri tem malenkostni pomisleki glede občinskih dolgov in trošarinskih meje.

Vemo pa, da bodo mogli ta in druga težka vprašanja urediti le pravi zastopniki ljudstva v novem občinskem svetu, ki bo predstavljal in upravljal veliko Ljubljano, in da morajo biti v novi veliki občini pravični zastopniki vsi novo priključeni kraji po možeh, ki jim ljudstvo zaupa.

Razvoj Ljubljane se ni zaključil in tako opazujemo, da se mnogo gradi tudi v občinah, ki še niso priključene, to je na Ježici in v St. Vidu. Ne bo dolgo in bo zazidana črta tesno povezala veliko Ljubljano s St. Vidom, pa tudi z Ježico. Nastala bo nova potreba za novo inkorporacijo in morda bo že naš rod dočakal, da se bo uresničil stari sen vseh Slovencev, ko bo Ljubljana resnično veliko mesto.

Skrivnostni Sueški prekop

V zvezi z italijansko-abisinsko vojno se spet pojavljajo po listih razne vesti o konferenci ravnateljstva Družbe Sueškega prekopa, pa zmeraj tako, da družba odločno odklanja, da bi zaprla prekop. Nato pa vedno sledi ugovor Družbe, češ, da sploh ni govora o tem in seveda spet potrdi prvotno domnevo, kakor vsi demantiji navadno potrjuje prvotno novico. Slednjič zveemo, da je Angleška, ki ima največ delnic te Družbe, izrabila vojaške priprave Italije in je hotela čim več zaslužiti s prevozom laških čet skozi Sueški prekop. Pri tem se spominimo na neke angleške trgovske skupine, ki so med svetovno vojno preko nevtralnih dežel opremljale z dobavami nemške zaveznice. Vendar take domneve le niso pravilne, ker bi bilo vendarle čudno, da bi Angleži navzlic vsem trgovskim poslom glede na to zadevo tako ravnali.

Francoska in Sueški prekop

Vprašanje o zapori Sueškega kanala se v francoskih listih jako previdno obravnava, vendar tako, kakor da Angleška nima dosti besede pri tem in poudarjajo zlasti to, da je bil Francoz, Lesseps, graditelj prekopa. Razen tega omenjajo Francozi, da je prekop tudi zadeva Egipta, kar pa doslej ni rodilo zadovoljivega uspeha. Da bi pa bilo mogoče Sueški prekop zapreti, pa francoski listi vozijo skozi prekop in London je odvrnil, da v tem sploh ni govora, da bi ne sme ladje skozi Sueški prekop. Med svetovno vojno pa sta imeli Anglija in Francija pravico in dolžnost, da bi zaprli prekop, če bi ga Nemčija in Turčija napadli.

Kdo je gospodar prekopa

Družba Sueškega prekopa je zares in največ pod francoskim vplivom. Dasi je razširjeno drugačno mnenje, vendar je resnica ta, da Anglija nima večine. Od 800.000 delnic jih ima Anglija le 353.000. Zmota, da ima Anglija največ pravic do prekopa, izvira odtod, ker je v prejšnjem stoletju angleški zunanji minister Disraeli s pomočjo Rothschilda kupil delnice egiptiskega podkralja.

Izmed 33 upravnih svetnikov je v Družbi Sueškega prekopa samo 10 Angležev, 21 je Francozov, 1 je Holanec. Uprava in politika Družbe prekopa je vsa v francoskih rokah. Se bolj važno pa je, čigave so te roke. In pri tem se nam še bolj odpro oči, ko so ta imena taka, ki se nagibajo na prijateljsko stran Italije! Ta imena so Barrère, Cambon (umrl 20. sept.), Doumergue, Isaac, Lebon, Lesseps, Rist, Sergeant, de Wendel, de Vogüe in general Weygand.

Oče latinskih sestra

Barrère je ime upr. svetnika, ki na listi ni le prvi po abecedi, marveč ki daje Družbi prekopa tudi že program, program močne francosko-italijanske slovnosti. Camille Barrère, ki je bil pred in po vojni francoski poslanik v Rimu, je tisti, ki je načel politiko skupnega nastopanja latinskih sestr. Francije in Italije. Pred vojno je Barrère skupno deloval z laskimi prostozidarji in pripravil Italijo, da si je odločila od trozveze (Nemčija, Avstrija — Italija). Med vojno je spoznal pomen Mussolinija in mu je dal na razpolago velike denarne fonde, ki so iz njih ustanovili list »Popolo d'Italia« in propagando zoper Nemčijo in Avstrijo. Po vojni je Barrère podpiral fašistovsko vladno, dokler ga ni vlada Herriota vrgla. A le za nekaj let. Zakaj letos v januarju je Barrère spet zmagal, ko sta se zvezala Mussolini in Laval. Tedaj so dobili Italijani obljubljeno Abesinijo, kar je bilo le nadaljevanje Barrérovega dela iz leta 1900, ko je Italija dobila Tripolis, Francoska pa Maroko. Barrère je zdaj doživel višek svojega dela za skupnost Francije in Italije. Če bodo čakali privolenja starčka Barréra, bo še dolgo trajalo, preden bi Angleži dobili dovoljenje, da smejo zapreti Sueški prekop.

Politika in trgovina

Jules Cambon, ki je nedavno v 91 letu umrl, je bil nekakšen prehod med politiko in trgovino. Cambon je bil tudi upravni svetnik Pariške banke, ki nadzira severofrancosko težko industrijo. Tu se je sestel s svojim tovarišem iz Družbe Sueškega

prekopa, Charlesom Ristom. Rist je zaupnik francoske banke, predvsem za zadeve južnovzhodne Evrope. To se pravi, da uvažajo blago iz Francije vse odnotne države (Grčija, Romunija).

Član francoske banke pa je tudi vnuk graditelja Sueškega prekopa, grof Lesseps. Cambon in Lesseps in vsi člani francoske banke pa so bili predvsem prijazni Italiji in so zastopali načelo, da prekopa ne zapro, da torej v tem oziru ne smejo nastati sovražnosti zoper Italijo.

Petrolej, železnica, voda

Cambon je bil tudi predsednik francosko-ameriške petrolejske družbe in se je zlasti zavzemal za petrolejsko politiko zoper angleško petrolejsko politiko. Glede na petrolej, pa je Sueški prekop zaradi zapora dvojnega pomena: prvič, da krije potrebe Italijanov in drugič, da konkurira tozadevno v Italijo. To politiko zastopa tudi član Družbe Sueškega prekopa — Charles Sergeant. — V tej Družbi je tudi upravni svetnik grof de Vogüe, ki zastopa interese železniške družbe Paris—Lyon—Sredozemlje. Ta železniška družba spet je močno prizadeta glede na izvoz v Italijo, kjer cvete velika kupčija, ki bi bila uničena, če bi bil Sueški prekop zaprt.

Član upravnega odbora te železniške družbe Henry Lebon je zaeno voditelj hipotekarne banke iz Madagaskarja, ki monopolno upravlja gospodarsko življenje kolonije. Ta banka spet je tesno zvezana z veliko sredozemsko paroplovno družbo Messagerie Maritime in pomembno južnoafriško vojno in trgovsko ladijsko družbo. Tudi tema dve družbama, ki sta delniški, že zaradi samoobrambe ni vseno vprašanje glede na Sueški prekop in morata biti zoper to, da bi prekop Italijanom zaprli.

Kupčija in vojna

Svojo izrazito barvo pa dobi snubitev Družbe Sueškega prekopa z ozirom na politični in gospodarski pomen šele zaradi tesne zveze s francosko težko industrijo. In ta barva je — krvavo-rdeča! V nadzorstvu te Družbe so gospodje velikanskih orožarn evropskih tvrdk, dobaviteljic smrti: Schneider-Creuzot-Zaharoff. Grof de Vogüe ima pri orožarnih tvrdkah svojega nečaka, grofa de Vogüeja, ki tvori zvezo med orjaškimi orožarnami in veliko banko Crédit Lyonnais Crédit Lyonnais spet je pa s težko industrijo in pariško banko v skupnosti. Še bolj neposredno pa je v Družbi Sueškega prekopa zastopana franc. oborožitvena industrija zlasti Schneider-Creuzot-Zaharoff s svojim uprav. svet. de Wendelom, čigar družina je tudi udeležena pri dobaviteljicah smrti. Po drugi strani pa pripadata gospod de Wendel in gospod Sergeant nadzorstvenemu svetu Pariške banke, ki spet izvaja drugačno oboroževanje.

Po vsem tem vidimo, da je v Družbi Sueškega prekopa skupaj vse, kar spada k velikim vojnim kupčijam in sicer: sirovine in fabrikati, dalje petrolej, denarstvo, ladje, železnica. Gospodje upravni svetniki so zaeno člani vseh teh vojnih pripomočkov. Nad vsemi pa je blagoslov francoskega generalnega štaba z generalom Weygandom, ki je bil prej šef franc. gen. štaba. Ze z osebama Barréra in Weyganda je dovolj označena smer, ki jo pa še podkrepi pričujočnost prejšnjega franc. min. predsednika Doumergueja, ki je znano o njem, kako osebno spoštuje Mussolinija! Da bi pričakovali, da bi tak upravni svet mogel kdaj dovoliti, da bi zaprli Sueški prekop, ki ima največje dobičke od vojnih priprav, bi bilo več ko otročje in na tako domnevo more edino veljavno odgovoriti Doumerguejev smehljaj, ki pove vse in ne pove ničesar.

Italijanski konzuli na poti v Addis Abebo, ki jih je ital. poslanik grof Vinci še pričakoval in zato ni prej odšel iz Addis Abebe, dasi je že imel potne listine.

Italijanski Askari „Kdor mi plača, temu služim!“

»Kdor me plača, temu služim.«

Posebni poročevalec »United Presse« Webb Miller, ki biva pri italijanski severni armadi, govori o Askarih. Askari imajo v abesinsko-italijanski vojni veliko besedo, ne samo zato, ker jih je veliko, namreč tudi zato, ker so izborni vojaki. Večinoma so Askari iste krvi in vere ko Abesinci in imajo iste navade in šege, vendar jim italijanski častniki popolnoma zaupajo. Neki vodja Askarov je to posebnost, ki jo Evropeci težko razumemo, takole pojasnil: »Askari so prijazni s tistimi, ki jih plačajo. V tem delu sveta ne poznajo razvitega čuta za narodnost.« In zares se še zdaj plazijo razne abesinske skupine k Italijanom in prosijo za vstop k askarijskim četam. Se nedavno je dejal tak pribežnik, da je zato prišel, ker je slišal, da prejema Askari po več lir na dan plače. — Askari malo potrebujejo. Vsak dan hlebček kruha, ki ga spečejo tako, da vtaknejo v testo razbeljen kamen v velikosti limone. Zraven malo prosa in če ga dobijo — še košček

mesa. Meso si odrežejo v progah s pravkar ubite, še tople živali in ga koj, sirovega, pogoltnejo. Na bojišče jemljejo s seboj meso, ki ga posušijo na zraku. — Ti vojščaki, dasi tako malo potrebujejo hrane, pa so skoraj vsi do 180 cm veliki, a dosti jih je, ki merijo tudi 2 metra v višino! Vsi so pa mršavi, drobnih kosti, tenkih nog in nimajo niti za košček preveč mesa na sebi. In vsi so črni ko oglje. Družine imajo zmeraj pri sebi, le na bojišču ne.

Kakor njih abesinski bratje, so tudi Askari koptski kristjani ali pa mohamedanci, nekaj je tudi poganov. V službi ne delajo razlik glede vere, a vsi zahtevajo svobodno izvrševanje svojih verskih obredov. Tako n. pr. zahtevajo mohamedanci, da morajo kako žival ubiti prav po mohamedanskih predpisih in nočejo mesa take živali, ki je ni zaklal mohamedanec in ki je bila drugače ubita ko s preredom vratu.

Askari so jako ponosni na svojo pisano, slikovito uniformo. Na glavi imajo 30 cm visok rdeč fes, ki visi z njega pisana čopka. Na bojišču je fes preplečen z rjavkastim blagom, ker je rdeča barva preveč vidna. Suknjič je okrašen s pisanim pasom, ki je časih krvavordeč, rdečkastozelen, rumenkastozelen in sploh raznih barv. Nekateri Askari imajo prav široke hlače, drugi ozke. Meča so ovita s pisanim blagom, a noga je bosa. — Noge Askarijev so ko podplati. Nekoč sem opazoval tisoč teh vojakov, ko so šli s plamenicami za procesijo. Plamenice so bile iz vej in polen in vsa cesta je bila kmalu polna gorečih in tlečih vej in polen. Vendar so vojaki nemoteno bosi stopali po njih ko po parketu. Goreča polena jih niti malo niso motila.

Askari prejmejo po 2 liri na dan, in če so delj v službi, tudi po 3 liri. Za dobo vojne dobivajo posebne doklade. Marsikak Askar prejema na dan 6 lir in še 800 gramov moke zase, 500 gramov za ženo in 100 gramov za vsakega otroka. — Čudno je, da se ti divji Askari vsakodnevno tako, da si prirčno sežejo v roke in se še poljubijo na obe lici. — Neki laški častnik, ki že delj časa poveljuje Askarom, je pripovedoval, da so Askari izvrstni strelci z mrtvaškimi ragljami. A čim se razburijo, ne streljajo več dobro. Neki vojak je vpričo mene izstrelil 500 strelcev v minuti. V 25 sekundah je spravil strojno puško z mule na tla, jo uravnal in že začel streljati. Če je orožje lažje, pa traja vsa priprava samo sekund.

Z drugimi poročevalci vred sem te dni opazoval vaje Askarov na konjih in s strojnimi puškami. Na majhnem prostorku vrh grička je bilo 160 mož. Spali so v šotorih, ki so bili visoki 4 čevlje. Spodaj v ravnini so se začeli za vajo bojevati, da bi poročevalci videli, kako se Askari bojujejo. Mohamedanci začno otožno peti, da bi se bolj ogreli za boj. Gledali smo na vrh griča in videli konjike, kako so zakrili strojne puške. Slednjič so prišli na vrsto čete na konjih. Kakih 300 mož se je zapodilo proti sovražniku, začeli so divje kričati, zakrivljene sablje so se lesketale, zastavice na sulicah so sfrfotale. Vsak Askar je imel kar orožarno s seboj: strojno puško, navadno puško, samokres in še sulico, mnogi pa so imeli še težko sabljo. — Po navidezni bitki so se ločili mohamedanci od Koptov; mohamedanci so spet zapeli po svoje in ponavljali besede: »Alah je bog in Mohamed je njega prerok!« — Pokazali so mi Askare, ki so že po 20 do 25 let v vojaški službi, a so bili prav tako navdušeni in gibčni ko njih mlajši tovariši. — Askari so vojaki, v katere Italijani največ zaupajo. Resnično so primerni baš za vojno z Abesinci, ker niso samo junaški in neustrašeni, marveč poznajo tudi ondotno zemljo in so vajeni vseh podnebnih nepravil.

Abesinske Amazonke

Mimo prvih poročil v italijansko-abisinskih sporih, ki so jih vsi listi polni, je tudi mnogo pustolovskih zgodb. Tako smo nedavno zvedeli, da se je neguševemu pozivu na mobilizacijo odzvala tudi neka ženska oseba, ki se je že l. 1896, v bitki pri Adui, udeležila bojev. Tedaj je imela 20 let in če smemo verjeti njenim besedam, je baje ona samo lastnoročno pobila 50 sovražnikov! Ona je tudi zdaj kakor vsak moški dobila popolno vojno opremo, namreč mulo in puško. Abesincem se to prav nič čudno ne zdi. Amazonke so bile v zgodovini Abesinije, kot tudi v Mali Aziji, zmeraj velikega pomena. Amazonke so bile tudi svečnice Hititov ali Khitov, narod, ki se je bil zoper Izraelce uprl. Hititi, predniki feničanske kulture, ki so v Mali Aziji ustanovili mogočno državo, so pa prvi narod, ki je imel tudi ženske za vojake. Tu je izvor Amazonk, ki so bile v grški zgodovini tako slavne. V pokrajini Boghta-Keul so našli v skalnatih grobiščih podobe teh svečnic, ki so bile do zob oborožene in so se bojevale peš in na konju, ali so bile v spremstvu kake boginje. — Boghta-Keul je bilo glavno mesto Hititov. Znak Amazonk je bila palica, podobna žezlu. Ko so Hititi oslabili, so tudi njih Amazonke izgubile pomen svečnic. V bojih zoper Frigijce, Egipčane in Izraelce so se Amazonke izredno hrabro in požrtvovalno bojevale za svojo vere in očetnjavo.

»Glejte, pravkar sem napisal nakaznico za denar, ki sem vam pa dolžan!«

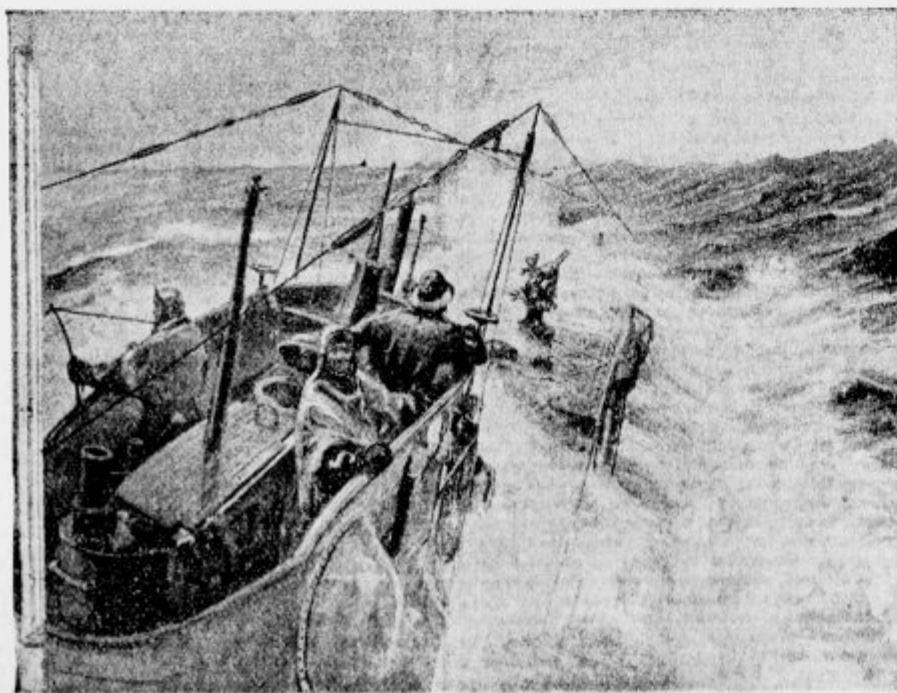
»No — vendar — po enem letu!«

»Pošljem ga pa, ko ga bom imel.«

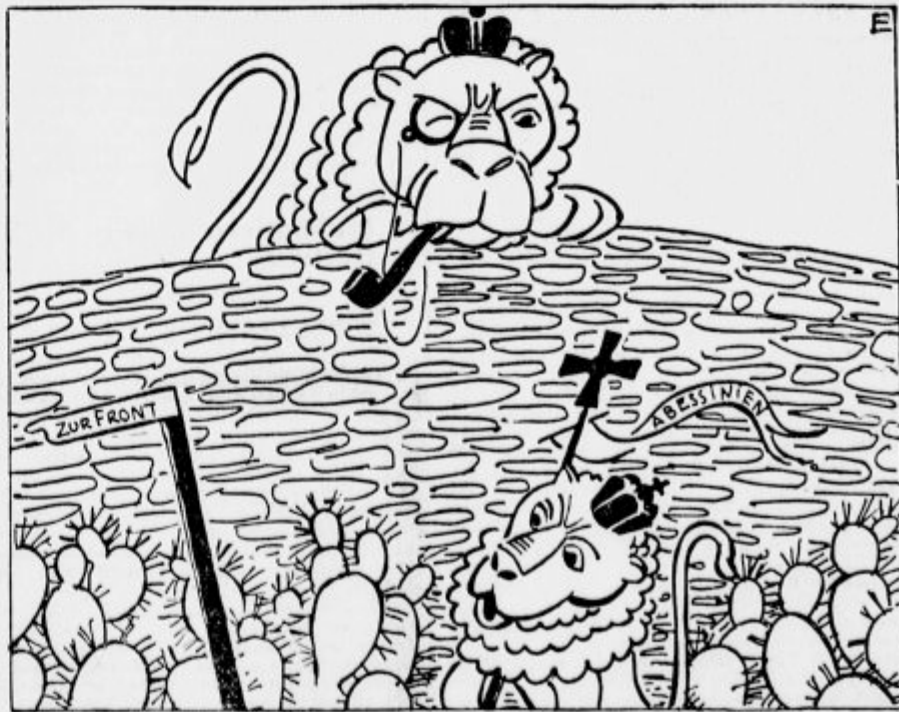
★

»Taki časi, pa so ponoči vendar vsi bari polni!«

»Se vprašam? Kdo bi pa spal, ko imaš toliko misli in skrbi!«

Podmornica se bori z valovi. V težavnih jesenskih vihrav je posadka podmornice večinoma v smrtni nevarnosti.

Veliki in mali lev. Angleška Abesinija: »Torej, dragi prijatelj v redu: ti boš šel naprej, jaz bom pa tulil!« (Karikatura Münchener N. Nachrichten.)

GOSPODINJE

GOSPODINJSKI

TEDEN

pri trdki

ANT. KRISPER

LJUBLJANA, Mestni trg 26

Vam nudi samo še 4 dni
ugodno znižane cene

Ali ste se že preskrbele z gospodinjskimi potrebščinami?

Kozarci	Din 1.50
Nastavek	Din 16.—
Servis za liker	Din 24.—
Lonci mali	Din 2.50
Lonci veliki	Din 3.75
Skodelice s krožnikom	Din 7.50

Servis za 6 oseb za črno kavo	Din 32.—
Servis za 6 oseb za čaj ali kavo	Din 55.—
Jedilni servis za 6 oseb	Din 210.—

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski ogledi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Potnik
manufakturne, galanterijske, specerijske in trikotne stroje išče službo, ki bi prevzela le od večjih trgovskih zastopstev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.974. (b)

Mesto potnika
v tekstilni stroji želim premeniti za dravsko in savsko banovino. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen, vpeljan« 13145. (a)

Službodobe

Izurjeno pletiljo
sprejem takoj proti dobri plači. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13148. (b)

Hotelsko perico
do 30 let staro, močno in zdravo, iščem. — Nastop službe takoj. Hotel »Novi svet«, Maribor. (b)

Hišnica oz. hišnik
se išče za vilo »Danica« na Bledu. Vsa pojasnila daje med uradnimi urami g. upravitelj Milan Sterlekar, blagajnik Mestne hišnice ljubljanske. (b)

Pletilji oddam delo
na dom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13147. (b)

Dekle
mlada, poštena, dobi službo za vsa hišna dela in pomoč v gostilni. Ponudbe upravi »Slov.« pod »šifro Poštena« 13153. (b)

Pouk

Gospodične
sprejme šivilja v dnevni in večerni pouk v šivni lastne garderobe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12067. (u)

Poučeval bi klavir
brezplačno tam, kjer dobim primerno službo ev. s kavcijo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pouk za službo« št. 13168. (u)

Denar

Hranilne knjižice
kupujemo in prodajamo najugodnejše. Adamič, zastopnik »Štedovne zadruge«, Ljubljana, Gospodstvska 8, telefon int. 32-86.

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

Ženitbe

Mlad trgovec
poroči gospodično z gotovino od 20.000 Din naprej. Ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod »Srečna bodočnost 13118«.

Pošten obrtnik
srednjih let, poroči pošteno gospodično obrtnico s kapitalom v svrhu otvoritve boljše samostojne delavnice. — Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Zadovoljnost« 13110. (z)

Stanovanja

ODDAJO:
Sobo in kuhinjo oddam 1. novembra. — Korytkova 21. (z)

Na novo prenovljeno stanovanje
za dve ali tri osebe oddam v sredini mesta. — Stritarjeva št. 4, trgovina Lenasi & Gerkman. (z)

Vnajem

ODDAJO:
Trgovska lokala

v Kranju se oddaja v najem; eden na glavnem trgu, najpomembnejša Prešernova cesta, priporočljiv za vsako trgovino, drugi v predmestju Kranja, cesta na Golnik, za trgovino z deželnimi izdelki, mlinskimi izdelki, specerijo ali drugo obrt, oba radi izselitve po nizki ceni. Pojasnila daje lastnik Franc Majdic, industrijski mlin, Vir-Domžale. (m)

Pohištvo

Spalnice
od Din 3.500 do 10.500. — Jedilnice oreh, politirane 7.000—. Kuhinjske opreme pleskane Din 950—. Otroške postelje Din 385—. Umivalne mize s posodo Din 780—. Vse prvovrstno TOVARNA POHIŠTVA Malenšek Dravice, pri »Slepem Janezu« Tudi na obrokel

Glasba

Muzika
prodaja klavirje, harmonije, violine, kitare, strune in vse glasbne potrebščine. — Popravila in ugleda v vsa glasbila strokovnaško in najceneje. Izposojevalnica klavirjev

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 4

ČITAJTE IN SIRITE
»SLOVENCA«

Za jugoslov. patent št. 9780 od 1. junija 1932 na:
»Sklopilna priprava za železniška vozila z nesamodelno vijačno sklopko in samodelno sklopko s srednjim odbijačem«
(»Kupplungs-einrichtung für Eisenbahnfahrzeuge mit einer nichtselbsttätigen Schraubenkupplung und einer selbsttätigen Mittelpufferkupplung«)
se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenjene ponudbe na: ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Kupimo

Sube in sveže gobe male kupuje trdka Artur Nachbar, Radeče. (k)

Prodamo

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Moške stare obleke
in čevlje kupujem. Pridem gledat na dom. Dopisnica zadostuje. — Mara Andlovic, Galussovo nabrežje št. 27. (l)

Prodamo

Če arto svoj stari prodajate ali motorja bi znebili se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenščina najmanj! inkrat

Kostanj
jedilni, namizni in družinska jabolka razpošilja po nizki ceni Peter Šetina, Sevnica ob Savi. (l)

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Kostanj
jedilni, lep in zdrav, najceneje kupite pri trdki Artur Nachbar, Radeče pri Zidanem mostu. (l)

Cvečlični med
trčen, najcenejši 10 kg 150 Din. 30 kg 380 Din — razpošilja franko vsaka postaja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Najcenejši vrt

je vrt s trajnicami. Največja izbira trajnic in sadik za progate grede. Konifere in prtične konifere, okrasno grmičevje, vzpenjalke.

»PERENVRT«
vrtni arb. P. Ungar, Zagreb, Vlaška br. 85
Oprema vrtov, načrti. Zahtevajte ilustrirani cenik!

Berite

»Slovenca«
in oglašujte v njem!

Tinčkove in Tončkove prigode

160.

Potujoči hlod.

Primožek je tekel, kar so ga nesle noge. A vse njegovo klicanje je bilo zaman. O gorili ni bilo ne duha ne sluha...

Ves upehan in utrujen je Primožek nazadnje pritekel do drevesa, na katerem je kar mrgolelo majhnih, srčkanih opic. Pobral jih je v živalskem jeziku, katerega se je bil naučil v dolgih letih svojega bivanja v džungli:

»Ali veste, kje je Vau-hu?«
Opice so hitro pokimalo z glavami in pokazale a tacami, v katero smer naj gre, da najde gorilo. Naša znanka gorila je bila nekakšna kraljica opičjega rodu v džungli, zaradi tega pač nič čudnega ni, da so jo poznale domalega vse živali v pragozdu. Vest, da se je gorila ušla v deblo votlega drevesa, se je bila medtem raznesla daleč naokoli.

Primožek se je zahvalil ustrežljivim opicam in krenil dalje. Nekaj opic mu je sledilo, druge pa so ostale na drevesu in nadaljevale svoje živahno, burno stanovanje.

Nekje sredi temne goščave je Primožek obstal kakor ukovan in sapa mu je zastala. Ali bedi ali sanja? Mnogokaj zanimivega in strahotnega je že doživel v pragozdu, da bi pa navaden hlod oživel in kakor nočna prikazen lomstil križem-kračem naokoli, kaj takega pa še ne! Še večje pa je bilo Primožkovo začudenje, ko si je neznano pošast ogledal natančneje in videl, da ima prav takšne noge kakor gorila...

Opice so vznemirjeno skakale okoli potujočega hloda in presunljivo vriščale. Ena izmed najpogumnejših je celo skočila na vrh hloda in pokukala v njegovo notranjost, kakor bi hotela reči:

»Ku-kuk, ali je Vau-hu doma?«
Primožku se je žele v tem hipu posvetilo v glavi, da potujoči hlod ne more biti drugi ko gorila sama.

Matevž Hartman

žel. zvančnik v pokoju
v 63. letu starosti.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 23. oktobra ob 8 iz hiše žalosti Puštal št. 17 na pokopališču v Škofji Loki. Škofja Loka, Loški potok, Donji Milanovac, 21. X. 1935.

Zalujoci: Helena, soproga; Ivan in Franc, sinova; Anica, sinaha; Majdica, vnukinja.

Joseph Conrad: 13

Gašpar Ruiz

Mlada angleška častnika sta bila prepričana, da je Gaspar Ruiz poblašnel. Kako že govorite? Rno kolesce preveč — eh? Toda zdravnik, vsega spoštovanja vreden škot velike razsodnosti in modrosti, mi je zatrjeval, da je to le nekakšna čisto svojevrstna obsedenost. Šele čez več let sva se spet srečala, ali prav dobro se je še spominjal tega dogodka. Dopovedoval mi je tudi, da po njegovem mnenju ni zavedla žena Gasparja Ruiza k izdajalskemu krvoprelitju naravnost z nagovarjanjem, marveč s tem, da je na kak lep način prebudila in podnela v njegovem preprostem srcu žgoč občutek nepopravljive krivice. Mogoče, prav lahko mogoče. A jaz bi rekel, da je le pretila dober del svoje masčevalne duše v krepko silo tega moža, kakor se nalije v prazno čašo mamila, blaznila, strupa.

Če je mož res hotel vojno, jo je dosegel v vsej resnobi tedaj, ko se je naša zmagovita armada začela vračati iz Peruja. Tačas smo snovali sistematične ukrepe proti temu madežu na časti in procvitu naše težko priborjene neodvisnosti. General Robles je poveljeval a svojo dobro znano neizprosno strogostjo. Na obeh straneh so počenjali divje nasilnosti in na bojišču ni bilo nikomur prizanešeno. V perujski vojni sem napredoval ter postal štabni kapetan.

Gaspar Ruiz je bil v veliki stiski; po nekem pobeglem duhovniku, ki so ga bili izgnali iz njegovega vaškega presbiterija in je bežal na konju osem milj daleč v hribe, smo zvedeli, da mu je bil pravkar krstil hčerko, ki se mu je tačas rodila. V spomin tega dogodka je Ruiz sijajno napravil nekaj vpadov v ozadju naših vojnihi sil ter pobil oddetek, ki je bil poslan, da bi ga na umiku prestregel. Generala Roblesa je malone zadela kap od togote. Imel je torej še en vzrok nespečnosti, ki so ji bili prej krivi komarji; zoper tega

pa, sešores, niso bili kozarčki žganja nič učinkovitejši, kakor bi bila enaka količina vode. Začel je briti norce iz mene in me hruliti zaradi mojega korenjaka. V nestrpnosti, da bi že končali to maloslavno vojno, smo postali mladi častniki že kar nekam preveč predrzni in smo šili v nepotrebnost nevarnosti preko službene dolžnosti.

Vkljub temu pa so naše čete počasi, rekel bi, palec za palcem, obkrojjevale Gasparja Ruiza, dasi se mu je posrečilo dvigniti proti nam vse araukoško pleme divjih Indijancev. Leto dni ali še malo pozneje je naša vlada po svojih agentih in vohunih izsledila, da je Ruiz sklenil dejansko zvezo s Carrerasom, takozvanim diktatorjem samozvane republike Mendozine ostanon gora. Ne bi mogel reči, je li imel Gaspar Ruiz kakke globlje politične namene, ali pa se je hotel pobrigati samo za varen umik svoje žene in svojega otroka, ko je brezvestno nadaljeval proti nam vojno z zahrbtnimi napadi in pokoli. Toda omenjena zveza je bila dejstvo. Ko je hotel z morske strani zaustaviti naše napredovanje in je bil od nas poražen, se je a svojo navadno naglico umaknil in se začel pripravljati na drugo trdo in tvegano borbo. Zaradi tega je sklenil odpraviti svojo ženo z njeno malo edinko preko gorovja Pequeña na mejo Mendoze.

XI.
Ta Carreras vam je bil pod krinko političnega liberalizma lopov najtemnejše barve in nesrečna državica Mendoza je postala žrtve tatov, razbojnikov, izdajalcev in morilcev, iz katerih je razstavljena njegova stranka. Sam pa je bil pod vidom žlahtnega človeka pustolovec brez srea, usmiljenja, časti in vesti. Po ničemer drugem ni stremel kakor po nasilju. Četudi bi bil za svoje sramotne namene imel Ruiza rad ob svoji strani, vendarle je kmalu sprevidel, da bi bolje odgovarjalo njegovemu stremeljenju, če bi šel na roko čilski vladi. Rdečica pa me poliva, ko moram povedati, da je obljubil naši vladi, izročiti z nekimi pogoji ženo in otroka človeka, ki se je bil zaupal njegovi časti, in da je bila njegova ponudba od

nas sprejeta.

Ko je potovala preko gorskega klanca v Mendozo, je Carrerasovo spremstvo Gasparjevo ženo izdalo ter jo izročilo častniku, ki je poveljeval čilski trdnjavi na visoki planoti pod vznožjem glavnega kordiljerskega gorovja. Ta kruta zadeva me je malone stala glavo, kajti v času ko je Gaspar Ruiz zvedel za to izdajstvo, sem bil slučajno njegov vojni ujetnik. Ujet sem bil na nekem polvedovalnem obhodu in moje maloštevilno spremstvo pešcev so pokončili a sulicami Indijanci njegove telesne straže. Jaz sam pa sem ušel isti usodi, ker me je še vedno pravočasno prepoznal po mojih potezah. Moji prijatelji so bili kajpada prepričani, da sem bil ubit, kajti nikoli nisem bogve kaj pazil na svoje življenje. Ali ta brdavs je prav lepo ravnal z menoj; to pa zato, ker sem bil po njegovih besedah vedno prepričan o njegovi nekrivdi in sem mu skušal iti na roko, ko je bil žrtve krivice.

»In zdaj,« je govoril, »boš videl, da sem pošten tudi v besedi. Pri meni si brez nevarnosti.«
Ali neko noč, ko so me poklicali k njemu, sem bil kljub temu v strahu za svoje življenje. Jezno ko zverina je stopal sem in tja po šotoru ter kričal: »Izdan sem! Izdan sem!«

S stienjenimi pestmi je stopil proti meni: »Zdaj bi ti lahko prerezal vrat.«

»Ali pa bi s tem dobil nazaj svojo ženo?« sem odvnil, kar najmirneje sem mogel.

»Pa otroka!« je zarjul kakor blazen. Sedel se je na stol in se pričel strahotno, divje krohotati. »Oh, ne, saj si brez nevarnosti.«
Prepričeval sem ga, da je tudi njegova žena brez nevarnosti; nisem mu hotel povedati, o čemer sem bil trdno prepričan —, da je namreč ne bo nikoli več videl. Hotel je imeti vojno do smrti, a vojna se je mogla končati samo z njegovo smrtjo.

Tedaj me je čudno, nedopovedljivo čudno pogledal in zamrmral prazno: »V njihovih rokah. V njihovih rokah.«

Stal sem pred njim tiho ko miška pred mačko. Mahoma pa je poskočil. »Kaj neki počenjam

tukaj,« je zakričal. Odprl je vrata ter zavpil, naj oesdajo in skočijo na konje. »Kaj pa je to?« je zajecjal, ko je spet stopil k meni. »Ta Pequeška trdnjavnica, to bomo gradilišče! Nič. Dobil je bom nazaj, najsi je skrita v srcu tega gorovja.« Osupnilo pa me je, ko je dodal z naporom: »Na svojih rokah sem jo odnesel, ko se je zemlja tresla. In vsaj otrok je moj. Vsaj dekletce je moje!«

Čudne so bile te besede, ali nisem se utegnil čuditi.

»Ti pa moraš z menoj,« je dejal s poudarkom. »Rad bi se pogajal z njimi, a vsakemu drugemu odposlancu od mene, Ruiza, brezpravnega izgnanca, bi nedvomno prerezali vrat.«

To je bilo resnično ko na dlani. Med njim in ostalim delom divjajočega človeštva ni moglo biti po običajih častnega vojevanja nikakršnih stikov. Čez pihle pol ure smo bili že na sedlih in smo divje dirjali v noč. V svojem stanu ni imel več ko dvajset mož, vendarle ni hotel čakati drugih. Poslal pa je glasnike Penelejoju, indijanskemu poglavarju, ki je tedaj gospodoval ob vznožju gorovja in mu dal navodila, naj se mu pridruži pri jezeru, ki se je imenovalo Vodno oko. Blizu jezerskega obrežja je bila zgrajena trdnjava Pequeña.

Z naglico, po kateri so sploh vsi Ruizovi »padi tako zasloveli, smo se pomikali preko nizke planote. Jezdili smo po dolinah in dospeli polagoma do struini slemen. Ježa ni bila brez nevarnosti. Ozka pot se je vila ob navpični basulni eteni okoli skalne grmade. Naposled smo se le prikazali iz temne globoke soteske na pequeški visoki planoti.

Planjava je bila zarasla z zeleno bodočo travo in s cveločim nizkim grmičjem, visoko nad našimi glavami, v vižljah in prepadih visokih skalnih sten pa je ležal sneg. Malo jezero je bilo okroglasto kot izbuljeno oko. Trdnjavska posadka je ravno gnala čredico svoje živine za ograjo, ko smo se pojavili pred njo. Zdajci so se velika lesena vrata zaprla in štirikotna utrdba iz širokih očrnelih brun, ki so bila proti vrhu našiljena, prazna, brez žive duše.